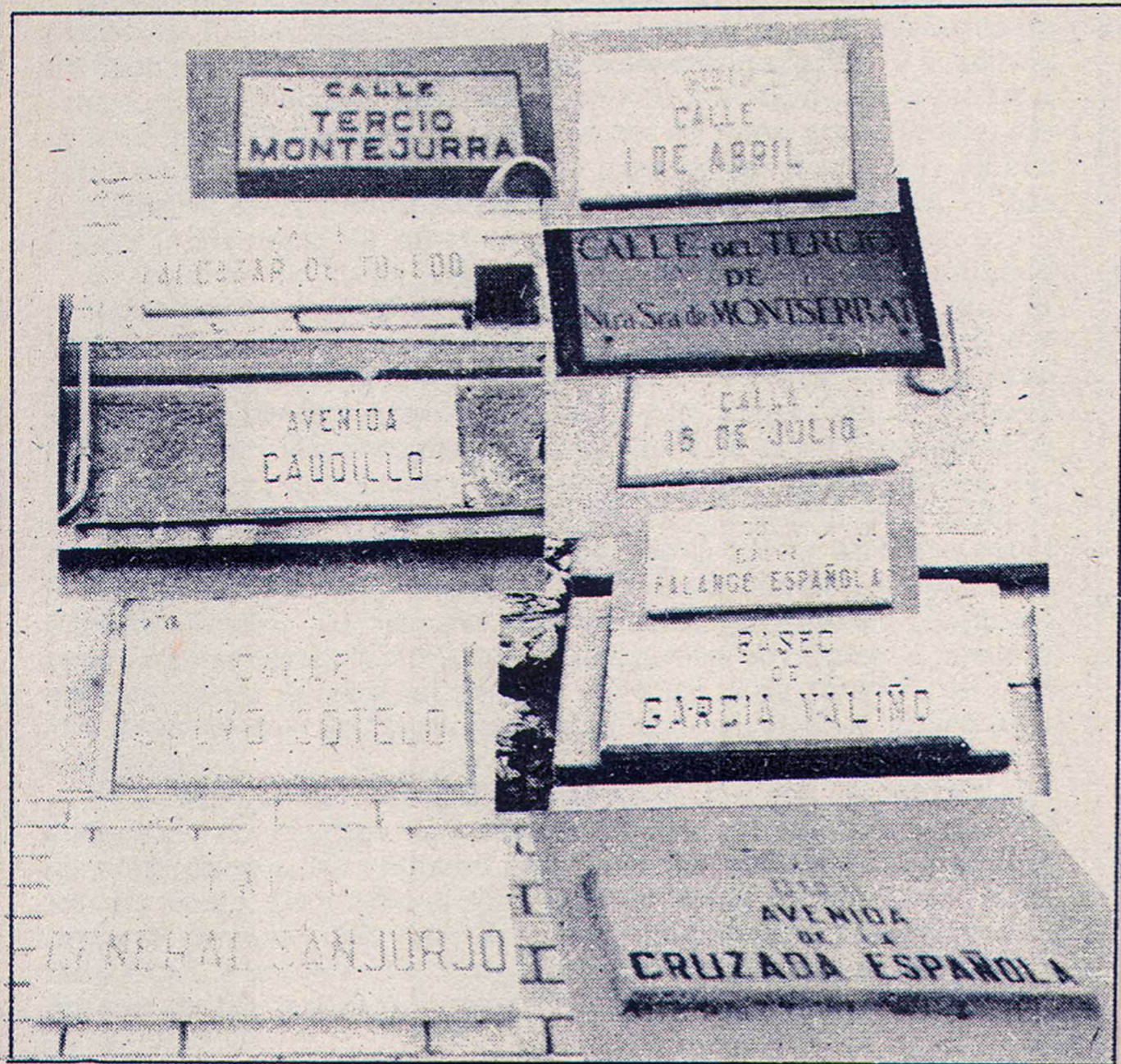

Viatge pel nom dels carrers de Manresa

Avui que el nostre poble ha aconseguit una Generalitat provisional i s'han elegit uns Ajuntaments democràtics, ha arribat també el moment de normalitzar els noms dels carrers de les nostres viles i ciutats, tant pel que fa referència a la seva catalanització, com en el referent al significat de molts dels seus noms.

A les pàgines centrals, us oferim un extens treball sobre els noms dels carrers de Manresa, amb la seva toponímia actual, la que tingueren durant la guerra civil, durant la República i durant l'etapa anterior a aquesta.

dels carrers de Manresa

També s'ha vist oportú fer una explicació resumida del significat d'alguns noms —dels quals es fa difícil a vegades trobar informació— perquè així puguem tenir més elements de judici per entendre els diversos canvis polítics que hi han hagut als Ajuntaments manresans

[illegible]

(Passe à la page 23)

(32) Pollicic que pertanyia a la FAI.
(33) Advocat i polític (1867-1934). Fou una de les figures més conegudes del catalanisme als ambients populars d'aquell temps. El 1931 fou elegit diputat per ERC a les

pànyia que Miquel Badia havia portat a terme per acabar amb el pistolisme, quan havia estat setpistoleris general dels serveis d'ordre públic (desembre 1933-setembre 1934).

(Passa a la pàgina 23)

Viatge per la història

Veure quins han estat al llarg del temps els diversos noms que han tingut els carrers de Manresa, és un bon mitjà per endinsar-nos en la seva història i per entendre el marc polític que ha anat visquent el país progressivament.

Els noms dels carrers són un fidel reflex del curs històric. I per aquest motiu, gràcies als nomenclàtors, podem veure quines han estat les èpoques autoritàries i quines les que han gaudit de més llibertat; podem distingir perfectament les etapes monàrquiques de les

republicanes i inclús podem intuir si en un determinat moment han governat homes de dretes o d'esquerres.

Recórrer aquests diversos períodes és, doncs, fer un viatge apassionat per la nostra història que, de seguir-lo amb intenció, ens pot fer créixer cada vegada més l'interès pel nostre passat.

Aquesta és la finalitat d'aquest informe que, d'altra banda, no vol ser exhaustiu, sinó que pretén únicament oferir una relació d'a-

Durant el franquisme i en l'actualitat	Durant la guerra civil (1936 - 1939)	Durant la república (1931 - 1936)	Nom anterior
Alcalde Armengou Alfereces Provisionales Baja Puigterra Beato Pagés Buensuceso	Avda. Kónsomol (1) Pere Vilella (2) Bertrán de Castellbell (3) Tortosa i Cabrera Dalmau Desfar (4)	Prolongació Guimerà Pere Vilella Bertran de Castellbell Beato Pagés Dalmau Desfar	Prolongació Guimerà Hospital Baix de Puigterra Beato Pagés Baixada del Castell
Calvo Sotelo Camps y Fabrés Canónigo Mulet Canónigo Montañá Capuchinos Cardenal Lluch Carmen, Bajada Carmen, C. Castor Calviño	Circumval·lació Jofre el Pilós (5) Peius Gener (6) Rafael Campalans (7) Francesc Ascaso (8) Amedeu Coldeforn (9) Fraternitat 6 d'Octubre (10) Pedregar	Circumval·lació Jofre el Pilós Canonge Mulet Canonge Montanyà Caputxins Cardenal Lluch Baixada del Carme Carme Pedregar	Circumval·lació Canonge Mulet Canonge Montanyà Caputxins Cardenal Lluch Baixada del Carme Carme Pedregar
Caudillo, Avda.	Avda. Bases de Manresa (1° tram) (11) Joan Selves i Carner (2° tram) (12) Francesc Layret (3° tram) (13)	Avda. Bases de Manresa G Via de les Corts Catalanes (en projecte)	Muralla del Carme Muralla de Sant Domenèc Ribera (de Muralla de Sant Francesc 1925 a 1930)
Cruzada Española, Avda.	Jaume Amergós (14) Francesc Macià Joc de la pilota	Jaume Amergós Francesc Macià Joc de la Pilota	Era del Firmat Plaça del Grup Escolar (de 1927 a 1930) Joc de la Pilota
Era Firmat Espanya, Pl. Francisco Morell	Prolongació Passeig Plaça del Combatent Llibertat	Prolongació Passeig Plaça de l'Om Llibertat	Prolongació Passeig Plaça de l'Om La Plana
García Valiño, Pas. General Mola, Pl. General Sanjurjo General Yagüe, Pl.	Comte Borrell (15) 1937 Pi Arin' (16) 1938 Bdes Intls (17) Recared (18)	Comte Borrell Infants Recared	Ginjoler Infants Docks
Ginjoler Infantes, Pl. Jacinto Verdaguier	Avda. 14 d'abril (19) Nou	Avda. 14 d'abril Nou	Avda. Alfons XII Passeig Nou Nou
José Antonio, Pas. Juan Jorba Rius	Jaume Compte (20) República Bernat de Sallent (21) Pau Galán i García Hernández (22) Manuel Ruiz Cintas (23) Baixada del Poble Progrés Berenguer de Peguera (24) Roldán Cortada (25) Casas Sala (26) Mallorca Lluís Bello i (27) Trompeta Nicolau Salmerón (28) Sanyol Garriga (29) 19 de juliol (30) Ignasi Iglésies (31) Catalunya Infants Alfères Cabrer Carles Marx Lluís de Sirval (32) Carner Romeu (33) Ferrer i Guàrdia (34) 16 de febrer (35) Josep Esteve i Seguí (36) Antoni Fontbernat (37) Salvador Seguí (38) Valentí Almirall (39) Pere d'Aymeric (40) Carlota de Mena (41) Pau Iglesias (42)	Llum República Bernat de Sallent Bisbe Galán i García Hernández Pere III Baixada del Pòpul Predicadors Berenguer de Peguera Sacrolosa Sant Andreu Sant Bartomeu Sant Benet Sant Francesc Sant Fruitós Sant Ignasi Torrent Sant Ignasi Sant Josep Infants Sant Joan d'en Coll Sant Llorenç de Brindis Sant Marc Sant Maurici Sant Miquel Sant Salvador Sant Tomàs Santa Agnès Santa Lúcia Santa Maria Pere d'Aymeric Sabateria Pau Iglesias	Llum Constitució Plaça Mair Nou de Valldaura Bisbe Pere III Baixada del Pòpul Predicadors Pujollet Sacrolosa Sant Andreu Sant Bartomeu Sant Benet Sant Francesc Sant Fruitós Sant Ignasi Torrent Sant Ignasi Sant Josep Infants Esquilets Sant Joan d'en Coll Sant Llorenç de Brindis Sant Marc Sant Maurici Sant Miquel Sant Salvador Sant Tomàs Santa Agnès Santa Lúcia Santa Maria Sol Sabateria Piques
Luz Mártires, Pl. Nueva Valldaura Obispo Obispo Comes Pedro III, Pas. Pòpulo, Bajada Predicadores Pujollet Sacrolosa San Andrés San Bartolomé San Benito San Francisco San Fructuoso San Ignacio, Pl. San Ignacio, Via San José San Juan Bautista de la Salle San Juan d'en Coll San Lorenzo de Brindis San Marcos San Mauricio San Miguel San Salvador Santo Tomás Santa Inés Santa Lucía Santa Maria Sol Tercio Montejurra Tercio Ntra. Sra. de Montserrat	Pere Secases (43) Joaquím Maurín (44) Mèxic (45) Avda. Durruti (46) Martí i Julià (47) Germans Badia (48) Cap del Rec	Tres Roures Urgell Valldaura Ctra. de Vic Martí i Julià Vell de Santa Clara Cap del Rec	Tres Roures Urgell Valldaura Ctra. de Vic Era de l'Esquerra Vell de Santa Clara Cap del Rec

Notes

(1) Vaixell rus que transportà armament per als republicans durant la guerra civil.

(2) Conseller manresà. Iniciador de la Sèquia.

(3) Conseller manresà. Iniciador de la Sèquia.

(4) Membre d'una família manresana de l'edat mitjana molt coneguda.

(5) Comte català del segle IX. La seva obra més important fou el re-

plament del centre de Catalunya.

(6) Conegut per "Peius": Pensador, periodista i polític català (1848-1920). Republicà federal durant la revolució de 1868. Fou capdavanter a Catalunya dels més diversos corrents ideològics culturals. Publicà unes 35 obres.

(7) Polític català (1887-1933). Fou un dels fundadors el 1923 de l'Unió Socialista de Catalunya, conseller d'Instrucció pública de la Generalitat el 1931, membre de la ponència redactora de l'Estatut de Núria i diputat per Barcelona a les Corts Constituents.

(8) Anarquista aragonès (1901-

1936). Participà en l'assassinat del cardenal Soldevila. Treballà sempre al costat de Durruti. El 1927 fundà amb d'altres la F.A.I. Fou secretari del comitè de Catalunya de la CNT i substituï la seva direcció per la dels faistes. Morí el 19 de juliol, quan intentava reduir els militars sublevats.

dels carrers de Manresa

quells noms de carrers més antics que han sofert alguna variació al llarg dels anys.

Per això s'ha cregut convenient en aquest estudi marcar tres etapes ben diferenciades (franquisme, guerra i República) i una quarta, en la que s'insereix la denominació primitiva.

Cal aclarir que aquesta divisió no implica que els noms hagin estat vigents necessàriament durant tot el període de l'apartat on

s'inclouen, ja que si bé alguns han estat modificats: immediatament després de cada canvi de règim, d'altres ho han anat essent posteriorment.

També s'ha vist oportú fer una explicació resumida del significat d'alguns noms —dels quals es fa difícil a vegades trobar informació— perquè així puguem tenir més elements de judici per entendre els diversos canvis polítics que hi han hagut als Ajuntaments manresans

Observacions

Havia rebut el nom de "Prolongació Guimerà" quan només hi havia dues o tres cases. Aquest nom ara ja no té sentit i per això l'actual no sembla que s'hagi d'alterar.

L'actual és un nom franquista i per tant s'ha de substituir.

Cal conservar el nom tradicional "Baix de Puigterrá" o "Puigterrá de Baix".

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual conserva el nom de l'antiga ermita de Puigterrá que hi hagué fins a mitjans de segle passat. Només cal catalanitzar-lo.

Sempre se n'ha dit "Circumval·lació" perquè és un carrer que circumval·la, o sia, dona la volta al turó de Puigterrá. Cal restablir-lo sense reserves.

No sembla que s'hagi de modificar l'actual nom, car Guifré el Pelós ja té un carrer a Manresa.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

No sembla que aquest militar vagi fer tants mèrits per a dedicar-li aquesta plaça. Caldria restablir el tradicional: "Pedregar" (lloc ple de pedres).

Aquest és el carrer envejat pels dictadors. Però, malgrat els diversos noms que ha tingut, sempre se n'ha dit "Muralla". Cal parlar de si s'ha d'anomenar cada una de les tres parts, o totes conjuntament. De totes maneres, és un nom que cal restablir sense reserves.

En temps de la República —quan el carrer encara no existia— s'havia previst posar-li el nom de "Gran via de les Corts Catalanes". Ara cal trobar el nom adient, traient evidentment l'actual.

L'actual és el nom tradicional.

Per la seva significació històrica i importància política, no creieu que s'hauria de restablir el nom de Francesc Macià? Indiscutiblement cal restablir el nom tradicional "Joc de la pilota" (abans aquí hi havia un trinet on es jugava a pilota). Per al pintor manresà Morell s'hauria de buscar un altre carrer, si de cas.

Cal treure el nom franquista i posar-n'hi un altre.

Si bé durant molt temps se n'ha dit "Plaça de l'om", perquè hi havia plantat un om, el tradicional és "La Plana" (lloc pla que queda entre els carrers en pendent que l'envolten) i indubtablement aquest és el nom que cal restablir.

No creieu que valdria la pena restablir el nom que havia tingut abans? Al cap i a la fi, la llibertat ens és necessària a tots. Popularment es coneix com a "plaça de la Creu", Caldria posar-li aquest nom.

L'actual és el nom tradicional.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

Sembla que l'actual nom s'hauria de conservar ja que la denominació dels "docks" no ha tingut tan pes tradicional com molts altres carrers.

Cal treure el nom franquista. Hi ha opinions favorables que tot el Passeig es digui de "Pere III".

El nom "carrer nou" és el tradicional. Antigament es deia "nou de Sant Miquel" perquè es va obrir un carrer davant el portal de Sant Miquel, al peu de les Muralles. Cal restablir-lo sense cap mena de dubtes.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

El nom tradicional és "Plaça Major" que vol dir, plaça més gran la més important. Cal restablir el nom popular.

Cal restablir el nom tradicional "Nom de Valldaura", que varen traduir pèssimament.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

El nom recorda un manresà il·lustre. Cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

Antigament se n'havia dit "les cases del Sopes". L'actual, però és el nom tradicional.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

El nom tradicional i popular és "Els Esquellats", ja que aquí abans esquellaven els cavalls. Caldria restablir-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

Vulgarment se'n deia "carrer de les bruixes". L'actual és el més escaient.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el nom tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

El nom tradicional és "carrer de la sabateria". Caldria restablir-lo.

Popularment se n'ha dit sempre "carrer de les piques" perquè aquí hi havia hagut unes piques per a abeurar-hi els cavalls. Cal restablir-lo.

L'actual és el tradicional.

L'actual és el tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

L'actual és el tradicional. Només cal catalanitzar-lo.

El nom actual ens recorda a un magistrat feixista que va lluitar contra el nostre Estatut durant la República. No creieu que seria bo restablir el de Martí i Julià, il·lustre psiquiatre i polític nacionalista?

Caldria restablir el nom tradicional "Vell de Santa Clara". Com a tants altres noms, la traducció que van fer el 1939 és pèssima.

Indiscutiblement cal restablir el nom popular "carrer del cap del rec" que té molts segles d'història.

(9) Polític català. Fou diputat per Estat Català al Parlament de Catalunya. Morí també durant la revolució militar del 19 de juliol.
(10) Data que recorda la proclamació per part de Lluís Companys de l'Estat Català de la República Federal Espanyola. La sublevació durà poques hores i Companys i el

seu govern foren empresonats.
(11) Nom amb què es coneix l'assemblea que tingué lloc a Manresa el 1892 i on s'aprovaren les "Bases per a la Constitució Regional Catalana", primer projecte d'autonomia catalana.
(12) Polític manresà. Fou alcalde de Manresa els primers mesos de

la República (1931). Posteriorment fou governador general de Catalunya i conseller de governació de la Generalitat en els governs de Macià i Companys. Morí el juny de 1934.
(13) Advocat i polític (1880-1920). Fou un incansable defensor de les causes del proletariat. Dirigí el Partit

Republicà Català. El 1919 fou elegit diputat. En els moments de màxima repressió sobre la CNT fou assassinat.

(14) Conseller manresà. Iniciador de la sèquia.

(15) Comte de Barcelona del segle X.

(16) Membre del Partit Sindicalista de Pestaña. Varen posar aquest nom a aquesta plaça, perquè aquí hi tenien el local els sindicalistes manresans.

(17) Grup de voluntaris estrangers que durant la guerra civil lluitaren al costat dels republicans.

(18) Rei visigot del segle VI.

(19) Data de la proclamació de la República.

(20) Polític català (1897-1934). Dirigí el partit Estat Català-Partit Proletari i va ser un dels fundadors del Partit Català proletari. Morí durant els fets del 6 d'octubre, defensant el CADCI.

(21) Conseller manresà. Iniciador de la sèquia.

(22) Militars que el 12 de desembre de 1930 intentaren una revolta contra la monarquia i proclamaren la República, però fracassaren molt aviat. Foren afusellats després d'un consell de guerra sumari.

(23) Treballador de la Pirelli. Sembla que fou el primer milicià manresà que va morir al front. Al seu enterrament, efectuat a Manresa hi assistí una gentada impressionant.

(24) Membre d'una família manresana de l'edat mitjana molt coneguda.

(25) Obrer manresà que primerament pertanyia a la fracció trentista de la CNT, passà al PSOE i quan aquest s'ajuntà amb d'altres partits per a formar el PSUC, en fou un dels seus membres més actius. Fou també secretari general del comitè regional de l'UGT. Morí durant la guerra.

(26) Manresà que fou elegit diputat d'Esquerra Republicana (el partit d'Azaña) per Castelló a les eleccions del febrer de 1936. Durant la guerra, organitzà la columna cap a Terol i fou assassinat per la guàrdia civil.

(27) Periodista i diputat madrileny que a les Corts constituïents de la República defensà ardorosament el nostre Estatut. A Catalunya, lògicament, era molt ben vist i tenia molta popularitat.

(28) Polític (1838-1908). Fou president durant molt poc temps de la primera República. Al 1903 constituí la Unió Republicana. El 1907 es posà al costat dels catalans i arribà a ser president de la Solidaritat Catalana.

(29) Polític català. Diputat d'ERC a les Corts Constituïents. Va ser president del Futbol Club Barcelona. Va morir durant la guerra.

(30) Data de l' aixecament militar a Catalunya que fracassà estrepitosament. A partir de llavors, els anarquistes tindrien el poder real als carrers del país.

(31) Dramaturg (1871-1928). Va estar molt interessat pels problemes de les classes populars i sempre les retratà en les seves obres. Fou un autor de gran prestigi.

(32) Polític que pertanyia a la FAI.

(33) Advocat i polític (1867-1934). Fou una de les figures més conegudes del catalanisme als ambients populars d'aquell temps. El 1931 fou elegit diputat per ERC a les

Corts i formà part de la comissió que redactà l'Estatut de Núria. Posteriorment fou ministre de finances en el govern Azaña.

(34) Pedagóg i pensador (1854-1909). El 1901 creà l'Escola Moderna, on preconitzà un ensenyament laic i racionalista, especialment adreçat als obrers. Mantingué contactes amb nuclis anarquistes. Detingut durant la Setmana Tràgica, fou afusellat a Montjuïc. La seva mort desencadenà una gran campanya de protesta per tot Europa.

(35) Data de la celebració d'eleccions a Corts, en les que el Front Popular —a Catalunya "Front d'Esquerrers"— obtingué la victòria.

(36) Farmacèutic manresà (1874-1927). Fundà la famosa farmàcia Esteve. Va ser fundador també —i primer president— del Centre Excursionista de la Comarca del Bages; de l'Orfeó Manresà, de l'Esbart Manresà i del diari Bages-ciutat.

(37) Polític català que va morir junt amb Colldeforns el 19 de juliol de 1936.

(38) El noi de Sucre (1887-1923). Fou un dels sindicalistes més populars de la seva època. El 1910 participà en la fundació de la CNT, essent defensor de la tendència política. Fou assassinat el 1923.

(39) Polític i escriptor (1841-1904). Publicà el primer diari en català "El Diari Català". Republicà federal i catalanista acèrrim, va escriure "Lo Catalanisme", manual de doctrina catalanista. Fou durant molts anys la figura més important del ressorgiment polític català.

(40) Membre d'una família manresana de l'edat mitjana molt coneguda.

(41) Artista que va morir després d'una representació al Teatre Conservatori de la nostra ciutat.

(42) Polític espanyol (1850-1925). Fundador del PSOE. Contribuï també a la fundació de "El Socialista" i també a la de l'UGT.

(43) Regidor de l'Ajuntament manresà de principis de segle. Era republicà federal.

(44) Polític (1896-1973). President del Bloc Obrer i Camperol, partit que s'uniria amb l'Esquerra Comunista d'Andreu Nin per a formar el P.O.U.M., del qual seria secretari general. Fou elegit diputat a Corts el febrer de 1936.

(45) Nom que varen col·locar degut a l'ajuda que el país mexicà prestà en tot moment a la República.

(46) Dirigent anarquista (1896-1936). Partidari de la línia insurreccional, formà el grup "Nosotros" que més tard acabaria dirigint la FAI. Morí a Madrid, poc després d'haver començat la guerra.

(47) Psiquiatre i polític (1861-1917). Nacionalista a ultrança. Fou president de l'Unió Catalanista. Creia inseparables l'alliberament nacional de l'alliberament social. Com a psiquiatre, va tenir un prestigi molt gran.

(48) Polític que foren assassinats el 28 d'abril de 1936 per pistolers de la FAI, en represàlia a la campanya que Miquel Badia havia portat a terme per acabar amb el pistolisme, quan havia estat secretari general dels serveis d'ordre públic (desembre 1933-setembre 1934).

(Passa a la pàgina 23)

Anàlisi general dels canvis

Després d'haver vist el quadre anterior, podem treure moltes conclusions. Fent una anàlisi molt resumida podem dir:

1º. Durant la Dictadura de Primo de Rivera varen ser molt pocs els noms que es varen canviar, se n'imposaren de monàrquics i en general es respectà la tradició.

2º. Durant la República es van dedicar carrers a noms o fets republicans i catalanistes. Es va portar a terme la bona iniciativa de dedicar un carrer a cada conseller manresà iniciador de la sèquia —cosa que fins aquell moment no s'havia fet— com a homenatge a la seva obra. En general es conservaren els noms tradicionals, excepte en casos que, vistos des de la perspectiva d'avui són difícils d'entendre: es tregueren els noms tan arrelats de "Muralla" i "Les Piques". Els noms de sants es conservaren tots.

3º. A partir del 19 de juliol de 1936, Manresa és governada a la pràctica per un Comitè de Milícies Antifeixistes, a dins del qual hi hauran representants de tots els partits d'esquerra, però on els qui portaran la veu cantant seran lògicament els anarquistes. La seva acció queda perfectament plasmada en la nomenclatura d'aquell temps: canvien absolutament tots els noms de sants i tots els relacionants d'alguna manera o altra amb la religió (verges, bisbes, canonges, etc). En substitució ni posaran noms d'anarquistes o vinculats a l'anarquisme (Durruti, Ascaso, Seguí, Ferrer Guàrdia, etc), i noms de nacionalistes d'esquerra (Almirall, Compte, Campalans, Carner i Romeu, Layret, etc). També dediquen algunes plaques a commemorar dates històriques de l'esquerra. Arribaran a posar el nom de Carles Marx a un carrer i a treure el de Pere III, un dels més prestigiosos de la ciutat, substituint-lo pel d'un anarquista manresà.

4º. La segona dictadura, a part de restituir a tots els sants al seu lloc, omplí les plaques de militars, de franquistes i d'un pilot de noms de guerra. No respectà en absolut la tradició i castellanyitzà tots els noms. Demostrà el seu menyspreu envers la història local (treieren els noms dels consellers manresans i no els posaren enlloc més) i inclús arribaren a treure d'un carrer el nom de "llibertat", fet que indica que el nou règim no la podia tolerar.

L'etapa actual

I així arribem als nostres dies. I veiem que ens trobem en el començament d'una nova etapa, en la que s'ha restablert la Generalitat provisional i en la que s'ha guanyat espais de llibertat. I conseqüentment també s'ha de veure reflectida en la nomenclatura de la ciutat. I no perquè volguem deixar constància història del fet que nosaltres també ens agrada canviar les plaques dels carrers, sinó perquè ens trobem amb el deure de normalitzar una situació irregular: la d'un país català amb noms de carrers castellans i la d'un poble que ha votat sempre per la llibertat i que té imposades unes plaques que recorden a persones enèmiques d'aquesta llibertat. I per tant, no es tracta de canviar els noms irreflexivament, sinó que cal seguir unes premises bàsiques, fonamentades en la raó i en la història.

Ara, doncs, és el moment de restituir aquells noms que ens han volgut fer oblidar, però que la memòria popular ha conservat i que formen part del patrimoni col·lectiu. Cal que immediatament després de l'elecció del primer Ajuntament democràtic després de la dictadura, es comenci a treballar fermament en aquest sentit. Perquè ara és el moment, tal com diu l'Espriu, que se'ns retorni el nom de cada cosa.

JOAQUIM ALOY I BOSCH

(Per a confeccionar aquest informe s'ha comptat amb la valuosa documentació aportada per l'eminent professor de català, senyor Àngel Servet i Martí, que ens ha estat utilíssima. També amb la informació obtinguda a l'Arxiu Municipal i amb la tasca realitzada pel Congrés de Cultura Catalana a Manresa)